ACC. N:R M. 8158:1-16.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

Landskap: Skåne

Härad: Bjäre

Socken: Houf

Uppteckningsår: 1942

Upptecknat av: Ebba Ebbesson

Adress: Ekelid

Berättat av: Hov

Född år 1876 i Smarygd Sockenen

Snomkus-lekar

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R. M. 8158 : 1

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hos Farfar lekte vi en del gamla lekar som han lärde oss. "Ta fäen" (blindboek) skulle je en ha bundet för ögonen och försöka fånga någon av de andra. Men först skulle han gå till klör renned förbundna ögon och säga, Jag ba i smaulen i gaur å kek smör i en åsk, de ba både lidet och skidet, alla som kryppa under bord och bänkar äro säjfäena, därefter fick han försöka fånga någon. Sittande blindboek, da skulle del tagarna sitta, och blindboek skulle sätta sig på knäet på dem och gissa vem det var, men det fick je bara större barn hade je inget kna att sitta på.

"Borra gulläpple" deltagarna sätta kemetna handen ovanpå varandras, som ett torn, en av dem borrar så i översta handen och säger, "borra borra gulläpple slå toppen av,

ACC. N:R. M. 8158:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

slår till överst handen, därefter borra borra gull-
äpple slå mitten av, vidare borra gulläpple
slå roten av. Sedan säga de, den som talar eller
skrattar först för den ska det gå på något
sätt galet. Förfar hade en hel lång ramsa
att säga som jag inte hört brukas ej just.
När roten är avslagen säga de, borra ner bätt-
re, kan inte, varför? äpple, var kom äpple?
trilla kvarn, var kom kvarn? kvinna mol,
var kom kvinna? bakte bröd, var kom bröd?
sattes i ugn, var kom ugn? smen smidde
var kom smen? sadde vedde, var kom vedde?
alla kråkor och ramar som flyga i öster
och väster söder och norr, den som skrattar el-
ler talar först ska ha en katta para i munnen.
Spänna kyrka. någon skall ställa sig med händerna
för ögonen i en annans knä, och så skall någon
slå ett slag på honom, och så skall ha gissa vem som
slog

ACC. N:R. M. 8158:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Med små barn, brukades leka "Huller buller den bock." barnet skulle då stå med huvudet i den Storas knä och denna buttade i ryggen och sade, Huller buller bock, hurru många horn är der upp? den som stod skulle gissa hurru många fingrar det sattes upp. Var det fel sades, t.ex. 4 du sade 6 det var huller buller &, samma lek men andra ord, Hutta butta, trompen tig, skeppund maj, all den bock hurru många horn känder upp? Eller, "Tipp la tala poss hur hålla Ei?" att hålla pekfingret rakt ner kallades tipp, att sätta handen kruten kallades poss, och att sätta handen liggande löst mot fingerspetsarna mot ryggen kallades rav. "Säga skära" då tog man barnet i händerna, och sade, "säga skära om en da 4 skilling ska sågaren ha, 3 kanner öl och maten till så går så sågen lätt i sätt i tä, under det man hastigt drar barnet fram och tillbak och så faller knuten då man lägger ner barnet till.

ACC. N:R. M. 8158:4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tre barn, den som leker med barnen tar ett av barnen med höger hand och svänger runt och sjunger, Tre barn, lust i barn, lust i hjärta, lust i sinn, en går ut och en går in, När hon sjunger en går & släpper hon det första barnet, och tar med vänster hand det andra barnet och svänger runt med det.

Fiska i fars mölledam, man tager en duk i vilken alla deltagarna hålla, så står en och rör runt med handen i duken och säger, jag fiskar i fars mölledam jag fiskade förr i år jag fiskade i fjor när jag ber er hålla ska ni släppa, och när jag ber er släppa ska ni hålla, uppmanar dem så att släppa vilket de flesta göra, tel, du skulle de hålla. På samma sätt narras de när en sitter och bankar i knäet, säger hon, Där satten gammal käring och spann uti sin mörka

ACC. N:R. M. 8158:5

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hammare och hankade med sin hammare
och in kom hennas man. Alla deltagarna skola
göra som hon och säga det samma som hon. Men
så stutar hon hastigt upp mitt i meningen eller
ordet, under det att de andra fortsätta vilket är fel.
Jakops 12 söner. Då gå de i ring och ledaren sä-
ger, Jakop hade tolv söner, tolv söner hade Jakop.
ej de åto ej de drucko, knappast de kunde gå
knappast de kunde stå, men alla gjorde så,
så gör han en gest som de andra skola efterapa,
ju mera komisk han kan göra, ju bättre är det.
Ge ljud ifrån dig. De går en i ringen med
förbrända ögon och en stock i handen, de
sjunga en lätt och glad sång t.ex. vi gå över
dagstänkta berg eller dylik. Den som går i
ringen hör på rösterna var han har dem och
stöter i golvet då alla stannar han stiker fram
stocken och säger till den som fattar den "Ge ljud från
dig," han skall på ljudet gissa vem det är.

ACC. N:R. M. 8158:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När det inte fans några offentliga höjeslokaler var det sed på landet att bjuda ungdommen till hemmen på ungdomskalas, på dylika kalas var mycken traktering och mycken lek och även dans efter dragharmonika eller fiol, det var ju mycket hemtrevligt och roligt ty det var ju vanligen ett slutet lag. Enklare tillställning var, när ungdommen var ensam hemma på ett ställe, kommo andra ungdommar till dem när de undanstökat med sysslorna, men då var det vanligen bara lekar, ingen dans och ingen traktering.
När det var bjudning var ju hela huset öppet och uppvärmt, så där var god plats och det var en massa lekar som lekts då, dels sittlekar och dels danslekar samt kantlekar, som vällade många skrattsalvor och ro hördes det att det var glad ungdom

församlad

ACC. N:R. M. 8158:7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Marten Holk". En parlek paren gingo i en ring och sjöngo, "Marten Holk av ingen känd knäppast utav katten, bodde i bortapparegränd, men dräck bara batten" "Falla la la Fall o s.v. när Fallen började skiljdes paren åt, flickan gick åt höger, och tog med höger arm pojken höger om hennes om armen, nästa pojke tog hon med vänster arm, så varannan tills hon träffade sig make igen då de snurrade om en gång.

"Skynda på." Då gå paren efter varandra och sjunga: "Skynda på, skynda på, vi ha ännu långt att gå": hopp min Annika, hopp min Annika, hopp min lilla Annika.

Under tiden figurera de mot varandra och svänga runt, därefter skilja de åt och flickan går mot höger till nästa pojke så fortsätter leken tills första paret träffas igen.

ACC. N:R. M. 8158 : 8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I dag den 1sta Maj, sjungas efter varandra och sjunga: "I dag den 1sta Maj, i dag den 1sta Maj Maj Maj, i dag den 1sta Maj." Adio, farväl min lilla vän, vi träffas väl en gång igen på Svea källaren. Under tiden de sjunga adio" hålla de varandra i händerna men skilja därefter åt och taga sig en ny maka. Flickan går åt höger hand och vänster. Så fortsättes tills de första makarna träffas igen.

Gustafs skål. Dansas av fyra par, två par vis a vis, under det de två paren figurera emot varandra sjunges, Gustafs skål, den bästa skål av alla skålar är Gustafs skål. Refrä. När refrän börjar delar paren sig, flickorna gå åt ena sidan och pojkarna åt andra, mellan de andra två paren, när de träffas igen dansa de runt ett par gånger. Under tiden de äro åtskilda försöker någon annan att stjäla maken eller dansar ett annat par in.

ACC. N:R. M. 8158:9.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Fria på narreri. Alla pojkarna gå ut i ett annat rum, och flickorna bestämma vilken pojke var och en skall ha till make. En av flickorna skall bara änka och gifta bort sina döttrar, för vilka hon prestar bra. En av pojkarna kommer in och hälsar och tittar på flickorna och friar till en av dem. Är det den rätte som de bestämt, får han stanna inne, eljest får han gå ut igen. En efter en kommer in och friar, tills alla fått den de skola ha. Sedan är det flickornas tur att gå ut och komma in att fria.

Gömma ringen med förbehåll, en går i kring och gömmer ringen och säger "här är ringen, med förbehåll att du skall lämna den till den". Så säger den någon egenskap t. ex den artigaste alla skola hålla reda på vad förbehållet de fingo och vem de gingo till, ty det skall sedan uppre-
pas.

ACC. N:R. M. 8158 : 10.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ett annat sätt att fria på kärreri. Stannar alla inne, utom två, vilka gå ut och bestämma tre namn för varje. När de sedan komma in säga de, långa väger ingo vi, kunga söner (döttrar) finge vi, ranka och blanka, slätta och rätta, likdom du själv. En är så lång och så tjock, och så vissas ungefärliga längd och tjocklek, och om så det pekas mot ett vädersteck, vad ger du den? En av de tre skola de ta för sin egen, vilken de själva vilja, de andra få de ge någon sak. För varje svar, säges namnet på den utpekade personen. Sälja lär ut.

En går ikring och säljer lärot, och säger vill du köpa lärot? Ja du kostar det? pris? säges och stycket mäts upp. En går ikring och viskar ett namn. När den som sålt lärot kommer och vill ha betalning, skoras namnet de satt han får da en massa undersiga frågor, på vilka svaras namnet

ACC. N:R. M. 8158 : 11.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gömma dalern. Deltagarna sitta i en ring med vänster hand öppen till att lägga dalern i, så att grannen till vänster kan ta den där och lägga i sin vänstra hand, en och annan gång klappar de händerna. De sjunga, Denna daler den skall vandra från den ena till den andra, låt den gå låt den gå, den skall aldrig stilla stå. En står mitt i ringen för att gissa var dalern är. Den som dalern finns hos ska sedan gissa.

Gissa en egenskap. En går ut och de andra komma överens vars en egenskap, som de skola initiera, den som varit ute kommer in och börjar tala med dem och fråga om varje han da, han skall då av deras svar gissa vilken egenskap de hava. Gissa min vän, då har två samma ord med lika betydelse, var och en skall beskriva sin vän och de andra skola gissa ordet.

ACC. N:R. M. 8158:12.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tavlor och deviser. Å sin granne till höger ger man en tavla, och åt grannen till vänster en devis. Sedan skola alla tala om vad deras tavla föreställde och vad det stod under den. Motivet på tavlan skall helst föreställa någon av de närvarande, och kan ibland bli rätt lustigt. t.ex. Min tavla föreställde två som möttes, under stod "goda vänner är vi men hyggas gör vi inte." Gå igen och tacka för lånet. Då får man ett namn av deltagarna från ena hållet och en sak från andra hållet, en går går ikring och ger ett namn. När de sedan skola tala om det, gå de till den de fått först tager den och går till den andre och säger, t.ex. "jag skulle lämna tillbaka paraplyen och tacka för lånet."

ACC. N:R. M. 8158 :13.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Pantlekar. Nummerleken. Varje deltagare har ett nummer på förhand bestämmes om det ska vara udda eller jämna nummer, aldrig i nummerföljd det blir lättare. En är utan maka, och den bör får kalla på ett nummer, den som gör fel får ge pant. Byta namn. Är samma lek med den skillnaden att de byta namn i stället för att ha nummer, dock icke så att byter direkt med din make utan man får det namn man fått av förra makan, likson man ger det man fått av förra makan.

Skeppet är lastat. Hmor kommer Du dugor är också samma lek, det blir endast en annan form på svaret som skall begynna med en viss förut bestämd bokstav.

Biskoppen i Strängnäs tycker inte om Te, vad tycker han då om? han får tycka om vad som hälst, bara inte bara inte bokstaven T ingår i ordet.

ACC. N:R. M. 8158:14.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Resan till Norrköping. Var och en får en benämning på en sak som är med på en resa. Den står och talar om sin resa till Norrköping, och vilka missöden som hände med saker och ting. Varje gång den sak nämndes, vars namn man har, ska man gå upp och snurra runt, varje gång Norrköping nämnes skola alla snurra runt. Den som gör fel får ge pant.

Sitta på undras-stolen. Den som sitter på stolen tänker sig vid en sak, samma vilken naturer eller husgerad eller annat, t ex en ost, alla undras över osten, vems den är, om den är ensper, eller den är grön. o.s.v. När ingen har mera att undras över, får den som sitter säga, vilken var den värsta undran och så får den sitta på stolen.

ACC. N:R. M. 8158:15

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det fins en hel del straff på pantterna och när leken är slut skola pantterna lösas.
Ledaren säger, vad ska den göra som pantten äger? Skulle det finnas någon som inte har pant får den bestämma straffet.
Hyola bräder så långa, och så många den som skall gösat ska gnida pannan mot en dörr eller vägg så långt och så många gånger som det var bestämt. Så blankt svärd, man skall gå upp på en stol och säga, här står jag ett blankt svärd, är jag någon gosse (flicka) värd så hjälper den mig ner. Exersis den som äger pantten ställer sig upp och kallar på en gosse eller flicka, denna fortsätter tills alla äro uppe pojkarna vid ena sidan och flickorna vid andra, någon kommenderar armar uppåt sträck, höger uppåt vänster framåt marsch.
När de så gå framåt blir det ett pannutag.

ACC. N:R. M. 8158:16.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Giftas, då bestämmes, är det en pojke skall det vara med ett flicknamn, är det en flicka ett pojknamn. Paret ställer upp sig och någon säger det lyses första gång för detta par är det någon som förbjuder det? Par han lyst tre gånger och ingen förbjudet det äro de gifta, men det kan hända flera gånger att det blivet förbjudet då det kan bli ett helt annat par gifta. Så är det en hel del pantlösen som kyssen kommer med.
Gå ut och koka kaffe o lägga ett antal böner och någon de hekar på skall gå ut och avsmaka kaffet. Plocka persilja under snön, då sitta de med ryggarna emot varandra och ett täcke över huvudden, så skola de vända sig emot varandra och med munnen taga emot något som den andre har i munnen. De vändu sig ena gången åt höger andra gången åt vänster så många gånger som bestämts.